

Еко-інновації та органічне виробництво: нові горизонти для сталого бізнесу

Катерина Тюрєнкова

здобувачка освітньої програми «Менеджмент»,
Миколаївського національного аграрного університету, м. Миколаїв, Україна,
e-mail: katyatur2005@gmail.com

Тетяна Кучмійова

к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної кібернетики,
комп'ютерних наук та інформаційних технологій,
Миколаївського національного аграрного університету, м. Миколаїв, Україна,
e-mail: pisochenko@mnaui.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-5647-8167

В умовах глобалізації та зростання екологічної свідомості суспільства екологічні стандарти стають невід'ємною складовою стратегічного розвитку підприємств. Вони більше не є лише інструментом збереження навколишнього середовища, а трансформуються у важливий фактор підвищення конкурентоспроможності, покращення фінансових показників і формування позитивного іміджу компаній. Успішне впровадження екологічних інновацій дозволяє бізнесу відповідати вимогам сучасного ринку, водночас сприяючи сталому розвитку. Тому дослідження впливу екологічних стандартів та інновацій на діяльність підприємств набуває особливої актуальності як з економічної, так і з соціально-екологічної точки зору.

Впровадження екологічних стандартів є важливим етапом для підприємств, які прагнуть інтегрувати принципи сталого розвитку у свою діяльність. Такі стандарти дозволяють:

- скоротити витрати на енергоносії та ресурси;
- зменшити екологічні штрафи;
- поліпшити репутацію компанії серед споживачів та партнерів.

Особливо важливо це в умовах зростаючої екологічної обізнаності споживачів, які дедалі частіше обирають продукцію компаній, що дотримуються принципів сталого розвитку. У цьому контексті важливу роль відіграють еко-інновації — нові або вдосконалені продукти, процеси чи рішення, що мають на меті мінімізацію негативного впливу на довкілля [1, с. 92]. Вони охоплюють не лише технології, а й організаційні та управлінські зміни. Застосування еко-інновацій сприяє досягненню подвійного ефекту: підвищення якості життя та отримання економічних вигід, зокрема через оптимізацію використання ресурсів та зменшення витрат на утилізацію відходів.

Окрему увагу варто приділити заходам, що сприяють переходу до органічного ведення господарства, а саме [2, с. 178]:

- відмову від використання хімічних фунгіцидів, гербіцидів, синтетичних добрив і антибіотиків, що передбачає виключення хімічно синтезованих речовин, консервантів, штучних барвників, гормонів, ароматизаторів, стабілізаторів і підсилювачів смаку;

- застосування рослинних залишків як добрив; використання сівозміни для відновлення родючості ґрунтів;
- впровадження біологічних методів захисту рослин;
- повну заборону на використання генетично модифікованих організмів (ГМО).

Такі підходи не лише зменшують навантаження на довкілля, а й відкривають перед бізнесом нові можливості, зокрема щодо виходу на нові ринки, де зростає попит на органічну продукцію.

Перехід до органічних методів ведення господарства не тільки приносить користь навколишньому середовищу, але й відкриває нові можливості для бізнесу. Однією з головних переваг впровадження екологічних інновацій у бізнес-процеси є можливість залучення інвестицій та фінансової підтримки. Цей процес включає кілька ключових аспектів:

1. Інтерес інвесторів та фінансових установ зростає завдяки зростаючій увазі до екологічних проблем та сталого розвитку, що підвищує попит на підприємства, які активно впроваджують екологічні інновації;

2. Збільшення попиту на екологічно чисті технології та продукцію відкриває нові ринки для «зелених» інвестицій, оскільки інвестори бачать великий потенціал у розвитку таких ринків і спрямовують свої ресурси в цей напрямок;

3. Інвестиції в екологічні інновації можуть знизити уразливість підприємства до ризиків, пов'язаних із змінами в екологічному законодавстві, змінними споживчими перевагами та іншими екологічними чинниками;

4. Залучення грантів і субсидій від урядів і міжнародних організацій може стати додатковим стимулом для інвесторів підтримувати підприємства, орієнтовані на екологічні інновації.

Цілком доцільно зазначити, що впровадження екологічних інновацій в бізнес не лише сприяє захисту довкілля, але й є одним з основних чинників для досягнення значних економічних і соціальних вигід. Однією з основних переваг є зниження витрат на енергію та ресурси, що сприяє створенню ефективних та економічно вигідних бізнес-процесів [3, с. 38].

Попри численні переваги, існують і серйозні виклики. Найбільшою проблемою залишається недостатня державна підтримка. Відсутність ефективних стимулів і чітких нормативів стримує розвиток екологічного підприємництва. Також відсутність уніфікованих стандартів утруднює оцінку ефективності екологічних заходів, що знижує довіру з боку інвесторів та споживачів.

Впровадження екологічних стандартів та інновацій є не просто даниною моді, а стратегічно важливою умовою довгострокового успіху бізнесу. Воно забезпечує зниження витрат, підвищення операційної ефективності, покращення репутації та відкриття нових ринкових можливостей. Крім того, екологічно орієнтований підхід сприяє зміцненню довіри з боку інвесторів і партнерів. Проте для досягнення масштабного ефекту необхідно створити сприятливе інституційне середовище: розробити чіткі стандарти, запровадити фінансові стимули та посилити інформаційну підтримку. Лише за умов комплексної

взаємодії бізнесу, держави та суспільства впровадження екологічних інновацій зможе стати реальним рушієм сталого розвитку економіки.

Ключові слова: еко-інновації, екологічні стандарти, екологічні вигоди, фінансові вигоди, органічне виробництво.

Список використаних джерел

1. Прокопчук Л. М., Шабанов Р. М. Інноваційно-екологічні аспекти розвитку вітчизняного підприємництва. *БІЗНЕСІНФОРМ* № 2. 2024 р. С. 91-97. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-2_0-pages-91_97.pdf
2. Нестерчук Ю.О., Голубенко В.І. Розвиток еколого-орієнтованого виробництва підприємств аграрного сектору. *Економічний простір* № 195. 2024 р. С. 177-181. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/317863-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-736664-1-10-20241215.pdf>
3. Дончак Л., Шкварук Д. Проблеми та перспективи впровадження екологічних інновацій у бізнесі. *Scientific journal "Modeling the development of the economic systems"*. м. Хмельницький. 2024 р. С. 33-40. URL: <https://mdes.khmnu.edu.ua/index.php/mdes/article/view/245/251>